

Bilag 5: Handleplaner til revisionsbemærkninger den løbende revision 2024

Bemærkninger i den løbende revision vedr. Regnskabsføring, forretningsgange og interne kontroller 2024	
3.1.1.1 Administration af autorisationer til Kvantum (rød)	Økonomiforvaltningen
3.1.1.2 Administration af autorisationer til Kvantum (gul)	Økonomiforvaltningen
3.1.2.1 Bilagskontrol (gul)	Børne- og Ungdomsforvaltningen, Socialforvaltningen
3.1.2.2 Bilagskontrol (grøn)	Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen, Økonomiforvaltningen
3.2.1.1 Brugeradministration Kvantum (SAP Basis) (rød)	Økonomiforvaltningen
3.2.1.2 Brugeradministration (privilegerede brugere) (gul)	Økonomiforvaltningen
3.2.2.1 Kreditor (grøn)	Forvaltningerne
Bemærkninger i den løbende revision vedr. Generelle IT-kontroller 2024	
3.1.1 Organisering af informationssikkerhed og styrkelse af ISMS (rød)	Økonomiforvaltningen
3.1.2 Risikovurderinger af it-systemer (rød)	Økonomiforvaltningen
3.1.3 Åbning af det produktive miljø (Kvantum) (rød)	Økonomiforvaltningen
3.1.4 Log af åbninger (Kvantum) (rød)	Økonomiforvaltningen
3.1.5 Password opsætning (Kvantum) (gul)	Økonomiforvaltningen
3.1.6 Gennemgang af rettigheder (Kvantum) (gul)	Økonomiforvaltningen
3.2.1 Ledelsestilsyn med bruger autorisationer (rød)	Forvaltningerne
3.2.2 Sikkerhedsvurdering af systemer	Forvaltningerne
Bemærkninger i den løbende revision vedr. Revision af løn- og personaleområdet 2024	
4.4 Afregning til Feriefonden (rød)	Forvaltningerne
4.1 Arbejdsskade (gul)	Økonomiforvaltningen
4.3 Sagsgennemgang (grøn)	Økonomiforvaltningen
4.2 VIP-kontrol (grøn)	Økonomiforvaltningen

3.2.1 Ledelsestilsyn med bruger autorisationer	
Farvemarkering (prioritet)	Rød
Gives til	Forvaltningerne
Observationer og risici:	
<p><i>Ledelsestilsyn med brugerautorisationer</i></p> <p>Det er i KK besluttet, at IT-systemer med adgangsstyring, som håndterer per-son- eller værdioplysninger, skal integreres med kommunens til enhver tid anvendte brugerstyringsløsning til bestilling af autorisationer.</p> <p>Hvis integration til den gældende brugerstyringsløsning fravælges, skal fravalget dokumenteres og forelægges for ØKF, som efter koordinering med IT-kredsen kan meddele dispensation herfra. Det sker ikke konsekvent i dag.</p> <p>Kommunen skal føre en ajourført fortegnelse over alle væsentlige informationsaktiver.</p> <p>I KK er fortegnelsen i FISKK og indeholder ca. 1.400 informationsaktiver/systemer, som kan være infrastrukturelementer, systemer m.v.</p> <p>Det skal aktivt sikres, at informationer er korrekt mærkede i forhold til det fastlagte dataklassifikationssystem med henblik på at leve op til gældende regler.</p> <p>Forvaltningerne oplyser, at der er stor usikkerhed omkring de registrerede oplysninger i FISKK, som systemejerne har til opgave at ajourføre.</p> <p>Systemer integreret i kommunens IGA-løsning inddeles efter kritikalitet, hvor der for systemer med per-son- og værdioplysninger skal udføres manuelt tilsyn med, om tildelte autorisationer afspejler medarbejdernes arbejdsmæssige behov, minimum hvert år eller hvert andet år. Forvaltningerne har oplyst, at ledelsestilsyn ikke fuldt ud er udført i overensstemmelse med reglerne, og at udestående er planlagt gennemført hurtigst muligt.</p>	

For en stor del af systemerne med brugere eller som håndterer person- eller værdioplysninger, er den valgte brugerstyringsløsning fravalgt eller ikke teknisk mulig.

Det betyder som udgangspunkt, at der hver 6. måned manuelt skal foretages tilsyn med, om tildelte autorisationer afspejler medarbejdernes arbejdsmæssige behov. Ifølge forvaltningernes oplysninger foretages de halvårslige tilsyn med tildelte autorisationer kun i mindre grad.

Endelig ses der ikke at være taget stilling til, hvordan de væsentlige strategiske mål og forretningsmæssige gevinster, der sikres i IGA-løsningen, sikres for systemer uden for IGA-løsningen.

Status 2024

Forvaltningernes har besluttet og igangsat en handleplan som omfatter:

1. Udførelse af ledelsestilsyn, jf. KK's regler
2. Korrekt mærkning i forhold til det fastlagte dataklassifikationssystem i kommunens fortegnelse FISKK
3. Onboarding af systemer i brugerstyringsløsningen
4. Genbesøg af informationssikkerhedscirkulæret
5. Fortsættelse af igangværende udviklingsopgaver mhp. Effektiv administration.

Handleplanen forventes gennemført i perioden Q4 2024 til ultimo 2025.

Revisionsbemærkning:	Berørt(e) forvaltning(er):
<p>Bemærkningen videreføres og i lighed med tidligere år henstilles til, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ de ledelsestilsyn, som skal sikre, at de ansatte ikke har adgang til personoplysninger, hvor der ikke er et arbejdsbetinget behov, udføres i overensstemmelse med kommunens regler. Det gælder både de systemer, der er integreret i IGA-løsningen, og de systemer, der ligger uden for IGA-løsningen ➤ det aktivt sikres, at systemer er korrekt mærkede i forhold til det fastlagte dataklassifikationssystem i kommunens fortegnelse FISKK ➤ alle kommunens systemer med adgangsstyring og værdi- og personoplysninger, hvis det er teknisk muligt, integreres i kommunens IGA-løsning ➤ der tages stilling til, hvordan de væsentlige strategiske mål og forretningsmæssige gevinster, der sikres i IGA-løsningen, sikres for de 587 systemer, som på nuværende tidspunkt ikke er i IGA-løsningen, og de 39 systemer, hvor det ikke teknisk er muligt at blive tilmeldt IGA-løsningen, bør være særligt kritiske. <p>Det anbefales herudover, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ledelsestilsynene for systemer integreret i kommunens IGA-løsning opstartes automatisk ➤ Kommunens regler (governance) revurderes og beskrives i en fælles administrativ forretningsgang, hvor der fokuseres på at skabe gennemsigtighed i hvordan og hvilke strategiske mål og forretningsmæssige gevinster, der operationaliseres/sikres for fuldt ud at realisere målet om at reducere ressourceforbruget på området væsentligt og forbedre brugeroplevelsen for autorisationsansvarlige og ledere. 	<p>Forvaltningerne</p>
Handleplan	Status januar 2025
Teknik- og Miljøforvaltningen	Teknik- og Miljøforvaltningen

På baggrund af Intern Revisions nye revisionsbemærkninger har TMF besluttet en nye handleplan, som ligger i forlængelse af den tidligere handleplan.

Forvaltningen har i løbet af de seneste to år haft fokus på ledelsestilsyn med brugerautorisationer. Forvaltningen har udarbejdet et årshjul, hvori ledelsestilsyn med brugerautorisationer både uden for og i IGA-løsningen indgår. Forvaltningen vil fortsat have fokus på at få de relevante fagsystemer migreret over på IGA-løsningen for at sikre en mere smidig ledelsestilsynsproces og bedre brugerstyring.

Forvaltningens oprindelige handleplan bestod af tre indsatser, hvoraf to er afsluttet:

1. Udførelse af ledelsestilsyn for systemer i IGA-løsningen, som følger forvaltningens årshjul (Q2 2024). *Indsats afsluttet april 2024.*
2. Udførelse af ledelsestilsyn for fagsystemer uden for IGA-løsningen (Q2 2024). *Indsats afsluttet maj 2024.*
3. Udarbejdelse af plan for migrering af relevante systemer til IGA-løsningen i samarbejde med Koncern IT (Q3 2024). *Igangværende. Forventes afsluttet i september 2024.*

Foruden pkt. 3 i den oprindelige handleplan har forvaltningen besluttet to aktiviteter i en ny handleplan i forlængelse af de nye revisionsbemærkninger:

1. Opdatering af forvaltningens it-systemer med personoplysninger i FISKK, så den rette dataklassifikation fremgår (Q4 2024).
2. Implementering af ny proces for manuelle ledelsestilsynsprocessen i IGA og sikrer mere automatisering (Q4 2024).

Deadline for samlet handleplan:

Det forventes, at samtlige indsatser i handleplanen for håndtering af revisionsbemærkningen er afsluttet i 4. kvartal 2024

Status på TMF's handleplan

TMF's handleplan for 2024 er afsluttet undtagen det nye punkt 1. vedr. opdatering af rette dataklassifikation i FISKK. Her har forvaltningen afventet KIT i forhold til muligheden for at angive funktionsoplysninger i FISKK. Det er først blevet muliggjort i 2025. Punktet er del af den nuværende fælles KK handleplan., jf. nedenfor.

Status på den overordnede handleplan i KK

TMF følger den fælles handleplan for hele KK og har besluttet fremadrettet at følge op på forvaltningens aktiviteter i henhold den fælles KK-handleplan.:

1. Udførelse af ledelsestilsyn, jf. KK's regler
2. Korrekt mærkning i forhold til det fastlagte dataklassifikationssystem i kommunens fortegnelse FISKK
3. Onboarding af systemer i brugerstyringsløsningen
4. Genbesøg af informationssikkerhedscirkulæret
5. Fortsættelse af igangværende udviklingsopgaver mhp. effektiv administration.

TMF vil løbende følge den fælles handleplan og justere forvaltningens indsatser på baggrund heraf.

Status for TMFs handlinger ift. den fælles KK-handleplan er følgende:

1. Forvaltningen har implementeret et årshjul for ledelsestilsyn for systemer både i og uden for IGA og følger disse årshjul for udførelse af ledelsestilsyn. Som noget nyt implementerer KIT et fælles årshjul for systemer i IGA i løbet af Q2 2025, som betyder automatisk igangsættelse af ledelsestilsyn. TMF har ca. 40 systemer i IGA.
2. TMF har fokus på at opmærke systemer i FISKK korrekt ift. dataklassifikation. Forvaltningen er i dialog med KIT om implementeringen af et nyt felt i FISKK, som giver en korrekt opmærkning af personoplysninger, hvor der alene er tale om funktionsoplysninger (medarbejderlogin). Arbejdet forventes afsluttet i løbet af Q2 2025.
3. TMF har udarbejdet en plan for systemer, som potentielt kan onboardes IGA og er i dialog med KIT om disse systemer. TMF forventer at have onboardet alle relevante systemer til IGA inden udgangen af 2025.
4. Forvaltningen følger de initiativer, som ØKF igangsætter her.
5. forvaltningen følger de initiativer, som ØKF igangsætter her.

--	--

3.2.2 Sikkerhedsvurdering af systemer	
Farvemarkering (prioritet)	Rød
Gives til	Forvaltningerne
<p>Observationer og risici:</p> <p><i>Sikkerhedsvurdering af systemer</i></p> <p>Af Forretningscirkulæret for IT-anskaffelser, der er bindende for alle forvaltninger, fremgår det, at et nyt IT-system skal sikkerhedsvurderes, inden det idriftsættes.</p> <p>En sikkerhedsvurdering tager stilling til, at alle krav til informationssikkerhed og databeskyttelse er opfyldt. På baggrund af sikkerhedsvurderingen udstedes en ibrugtagningstilladelse. IT-systemer skal have en ibrugtagningstilladelse, inden de idriftsættes.</p> <p>Det er forbundet med stor risiko for kommunen at idriftsætte et IT-system uden en sikkerhedsvurdering og en ibrugtagningstilladelse.</p> <p>I 2023 konstaterede vi, at der, jf. oplysningerne i FISKK, er mange systemer, som er anskaffet før 1. november 2018, der ikke har en ibrugtagningsstatus, og at flere systemer har en "ikke-godkendt" status. Altså skulle systemerne ikke være i drift, fordi sikkerheden ikke har levet op til kommunens krav.</p> <p>Status 2024</p> <p>Forvaltningernes har besluttet og igangsat en handleplan, som omfatter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. KIT foretager en tilpasset sikkerhedsvurdering af <ol style="list-style-type: none"> a. IT-systemer i drift fra før 2018, der har undergået væsentlige ændringer, b. IT-systemer ibrugtaget før 2018 uden ibrugtagningstilladelse, men hvor der efterfølgende er foretaget en risikovurdering, 2. KIT gennemgår systemer registreret som "ikke-godkendt" i FISKK og går i dialog med relevante forvaltninger om nødvendigheden af eskalation, ny sikkerhedsvurdering eller udfasning af ikke-godkendte IT-systemer. <p>Handleplanen forventes gennemført i perioden Q4 2024 til Q2 2025.</p>	
Revisionsbemærkning:	Berørt(e) forvaltning(er):
<p>Bemærkningen videreføres og i lighed med tidligere år henstilles det, at</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ de systemer, der ikke har en ibrugtagningsstatus, bliver gennemgået og oplysningerne i FISKK bliver opdateret. ➤ der udføres en tilpasset sikkerhedsvurdering af systemer ibrugtaget før 2018. ➤ de systemer, der har status "ikke-godkendt" eskaleres, jf. anskaffelsecirkulæret, og der træffes de nødvendige foranstaltninger, blandt andet om udfasning, idet disse, jf. kommunes regler, udgør en sikkerhedsrisiko. 	Forvaltninger
Handleplan	Status januar 2025
Teknik- og Miljøforvaltningen	Teknik- og Miljøforvaltningen
TMF følger de aktiviteter, som KIT har igangsat på baggrund af ovenstående revisionsbemærkninger.	<p>Status på TMF's handleplan</p> <p>TMF har afsluttet handleplan 2024 undtagen pkt. 3, som planmæssigt fortsætter i 2025. Punktet er nu en</p>

<p>TMF har besluttet en handleplan, der ligger i forlængelse af disse aktiviteter.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opdatere oplysninger på systemer i FISKK uden ibrugtagingsstatus (maj 2024). <i>Indsats afsluttet maj 2024.</i> 2. Udføre kritikalitetsscoring for systemer udvalgt af KIT (Q3 2024). 3. Igangsætte sikkerhedsvurdering af systemer med kritikalitet 3 og 4 (efter den nye kritikalitetsscoring) i samarbejde med KIT (Q2 2025). 4. Igangsættelse af enten godkendelse eller udfasning af systemer med status 'ikke godkendt' i samarbejde med KIT (Q4 2024). <p>Deadline for samlet handleplan:</p> <p>Det forventes, at samtlige indsætter i handleplanen for håndtering af revisionsbemærkningen er afsluttet i 2. kvartal 2025</p>	<p>del af den overordnede handleplan i KK, jf. nedenfor.</p> <p>Status på den overordnede handleplan i KK</p> <p>TMF følger den fælles handleplan for hele KK og har besluttet fremadrettet at følge op på TMF's aktiviteter i forhold til den fælles KK handleplan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. KIT foretager en tilpasset sikkerhedsvurdering af <ol style="list-style-type: none"> a. IT-systemer i drift fra før 2018, der har undergået væsentlige ændringer, b. IT-systemer ibrugtaget før 2018 uden ibrugtagningstilladelse, men hvor der efterfølgende er foretaget en risikovurdering, 2. KIT gennemgår systemer registreret som "ikke-godkendt" i FISKK og går i dialog med relevante forvaltninger om nødvendigheden af eskalation, ny sikkerhedsvurdering eller udfasning af ikke-godkendte IT-systemer. <p>TMF vil løbende følge den fælles handleplan og justere forvaltningens indsætter på baggrund heraf.</p> <p>TMF har fokus på at sikre en korrekt registrering af it-systemer i FISKK og har derfor prioriteret ekstra ressourcer til kvalificering af oplysninger og korrekt registrering i FISKK.</p> <p>Status for TMFs handlinger ift. den fælles KK-handleplan er følgende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TMF har 46 systemer fra før 2018, som ikke har en ibrugtagningstilladelse. Forvaltningen er i gang med at gennemgå systemerne, og de forventes at blive klarmeldt til sikkerhedsvurdering i Q1 2025. 2. TMF går i dialog med KIT om systemer, der er registreret som 'ikke godkendt' med henblik på at håndtere disse systemer. Arbejdet forventes afsluttet i Q2 2025.
--	---

4.4 Afregning til Feriefonden	
Farvemarkering (prioritet)	Rød
Gives til	Forvaltningerne
<p>Observationer og risici: Vi har konstateret, at der er fejl i grundlaget for de 6 mio. kr. som KK har afregnet til Feriefonden i 2023 for optjeningsåret 2021/2022.</p> <p>Helt overordnet er det vores opfattelse, at medarbejderne enten skal afholde deres ferie eller ferien skal overføres grundet feriehindring m.v. Således bør afregningen på medarbejderniveau typisk være på et uvæsentligt niveau.</p> <p>Vi har i samarbejde med KS foretaget en gennemgang af de 10 højeste afregninger. Gennemgangen viser fejlagtige afregninger, der kan henføres til KS og overvejende sandsynlig, fejlagtig administration i forvaltningerne.</p> <p>Væsentlige afregninger på medarbejderniveau kan typisk henføres til ikke-indberettet ferie, hvilket medfører en dobbeltudgift for KK eller fejl i håndteringen af ferie i forbindelse med fratrædelser, feriehindring m.v., som medfører mistet ferie for medarbejderne.</p> <p>Der er medio november 2024 afregnet 4,5 mio. kr. til Feriefonden vedr. optjeningsåret 2022/2023. På baggrund af vores observationer, jf. ovenfor, har KS nået at berigtige 0,5 mio. kr. De konstaterede fejl understøtter vores vurdering af, at der er væsentlige fejl i håndteringen af medarbejdernes ferie, der medfører fejlagtig afregning til Feriefonden.</p>	
Revisionsbemærkning:	Berørt(e) forvaltning(er):
<p>KS har tilrettelagt og implementeret flere fornuftige tiltag, der skal medvirke til at sikre en korrekt håndtering af ferie i forvaltningerne.</p> <p>Det er vores vurdering, at de tilrettelagte processer ikke er tilstrækkeligt effektive i forhold til at sikre mod fejl i håndteringen af medarbejdernes ferie. For at sikre, at medarbejderne får overført den ferie de er berettiget til, og at KK ikke får et økonomisk tab, henstiller vi til, at KS i samarbejde med forvaltningerne tilrettelægger en mere effektiv proces.</p> <p>Desuden henstiller vi til, at KS så vidt muligt berigtiger de konstaterede fejl, der kan henføres til KS.</p>	Forvaltningerne
Handleplan januar 2025	Opfølgingsplan
Teknik- og Miljøforvaltningen	Teknik- og Miljøforvaltningen
Koncernservice udarbejder handleplan for området i samarbejde med forvaltningerne, jf. aftale i HR-kredsen.	Teknik- og Miljøforvaltningen vil følge den fælles handleplan i KK, når den forelægges.